

П. М. Россохатський,

здобувач кафедри наглядово-профілактичної діяльності,
Національний університет цивільного захисту України,
м. Харків

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

Проаналізовано основні державні заходи щодо активної соціалізації підростаючого покоління в галузі реалізації державної молодіжної політики. Розглянуто основні теорії сучасних науковців щодо соціалізації молоді та особливості сучасного становища молоді, які полягають у тому, що вона виступає перш за все як суб'єкт суспільного життя, що знаходиться у процесі свого становлення.

Ключові слова: соціалізація, державна молодіжна політика, соціологія молоді, молодіжні спілки.

Соціальна стабільність, громадський прогрес, інноваційний розвиток, багато в чому саме ці поняття стали сьогодні одними з головних цілей розвитку українського суспільства. Проте наслідування цих орієнтирів можливо тільки у разі створення великого комплексу необхідних умов і забезпечення найбільш сприятливого поєднання самих різнопланових чинників. Залежно від становища молоді в суспільстві вона стає, або чинником забезпечення соціальної стабільності і прогресу або, навпаки, деструкції, носієм інноваційних або, в протилежність цьому, антигуманних, антисоціальних ідей позитивною перетворюючою громадською силою або замкнутою у своїх егоїстичних інтересах соціально-демографічною групою. У зв'язку з цим, при безперечній значущості усіх інших, «молодіжний чинник» є стратегічним, вирішальним. Адже без наявності стійкої позитивної ситуації в молодіжному середовищі, цивільній зрілості молодих людей, їх високою громадською, діловою, політичною і іншої активності нормальний хід процесів соціального відтворення порушується, що ставить під загрозу майбутнє суспільства.

Проблемам реалізації державної молодіжної політики, її соціальному, правовому та управлінському аспектам присвячено значну кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема їх розглядали В. Бабінцев [1],

А. Карнаух [2], Л. Кривачук [3] та ін. Ці дослідження є значним внеском у теорію, методологію та практику реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Метою статті є аналіз сучасних механізмів розвитку соціального партнерства у сфері молодіжної політики.

Молодіжна група є одним з системотворних елементів будь-якого соціуму, тому неадекватні оцінки її ролі і положення в системі громадських стосунків можуть призводити не лише до серйозних тактичних прорахунків, але і до помилок, небезпечних в середньо- і довгостроковій перспективі. Макроекономічні і політичні досягнення останніх років, очевидні ознаки адаптації до нових умов життя більшості населення, і у тому числі значній частині молоді середніх і старших вікових груп молоді, говорять про те, що молоді люди поступово знову стають повноцінними суб'єктами громадського життя, одним з позитивних чинників розвитку країни. В процесі державного управління необхідно домагатися встановлення діалогу і консолідації можливостей різних агентів соціалізації молоді, щоб забезпечити формування молодого покоління, що засвоїло як соціально схвалювані ринкові, так і загальнолюдські, гуманістичні цінності. Для цього різними державними структурами, суб'єктами економіки і громадянського суспільства повинна реалізовуватися спеціальна система заходів, спрямована на радикальне поліпшення положення молоді шляхом рішення її гострих соціально-економічних та інших проблем. Комплекс цих заходів має бути орієнтований на забезпечення можливостей молодим громадянам повноцінно виконувати свою громадську інноваційну функцію, але в той же час припускати інтенсивне, добре продумане стимулювання молоді до вироблення і втілення в соціальній практиці різних цивільних ініціатив. Слід зазначити, що ще на початку 90-х рр., коли відбувалося зародження і інтенсивне становлення державної молодіжної політики, в її основу, окрім інших, була закладена ідея партнерства між державою, молодими громадянами і їх об'єднаннями. У зв'язку з цим молоде покоління стало розглядатися не лише як особливий об'єкт соціального управління, одержувач необхідної державної підтримки і допомоги, але і як

реальний і пріоритетний партнер держави - суб'єкт ДМП. Практика підтвердила правильність і ефективність використання цього змішаного патерналістско-партнерського підходу. Сьогодні суб'єктами ДМП можуть бути фактично будь-які соціальні актори, що ще більше актуалізує проблему організації їх взаємодій, найбільш соціально значущими і оптимальними з яких являються партнерські.

Соціальне партнерство як особливий спосіб громадських взаємодій припускає досягнення консенсусу між його суб'єктами на основі визнання рівноправ'я сторін, виявлення, аналізу і збалансованого обліку їх інтересів, здійснюваного за допомогою ведення відкритого діалогу між партнерами. Принципи того, що взаємоповажає, інформаційної відкритості, пошуку і досягнення консенсусу дозволяють здійснювати не лише коректну, не спотворену особливим відомчим, груповим або особовим сприйняттям постановку гострих, насущних проблем, але і знаходити їх взаємоприйнятні для зацікавлених сторін рішення. Встановлення партнерств розвантажує органи державного управління від виконань функцій, які успішніше можуть бути виконані громадянами, їх об'єднаннями і діловими організаціями, а також здатністю значно підвищити якість їх виконання. У сфері молодіжної політики соціальне партнерство дозволяє раціонально використовувати активність молодих людей в наданні допомоги дітям і молоді, створювати умови для забезпечення успішної соціалізації молодого покоління, особової самореалізації його представників, розумно інтегрувати потенціали партнерів, сприяючи підвищенню ефективності їх діяльності. Соціальне партнерство не є продуктом виключно індустріального суспільствами сконцентровано не лише у сфері регулювання соціально-трудова стосунків, а, по суті, онтологічно властиво людству на різних історичних етапах його розвитку. Генезис і розвиток партнерських взаємодій в традиційних, індустріальних і постіндустріальних суспільствах дозволяє виділити відповідні їм основні типи партнерств – протопартнерство, моносферное (соціально-економічне) партнерство і загальне партнерство. Попередній період розвитку Української держави, незважаючи на

суперечливість оцінок його результатів, залишив помітний слід у реалізації ДМП, наблизив Україну до сучасних орієнтирів світового розвитку. Було закладено базові цінності, які необхідні при визначенні шляхів соціального, економічного, політичного розвитку молодих громадян. Водночас, зміни, пов'язані з переходом українського суспільства до самоорганізації, наочно відображають збільшення впливу громадських організацій, бізнес-структур на державну політику. Поступово формується система відносин між органами влади і громадськістю, що є одним із найважливіших показників суспільного розвитку і демократії. Відомо, що чим активніше і повніше влада дозволяє масам брати участь у суспільно-політичних процесах, тим вона більш демократична та ефективніша. Своєчасним і вмотивованим є сьогодні перехід до нової моделі державного управління, спрямованої на участь організованої громадськості у процесі вироблення та здійснення державно-управлінських рішень, побудова на її засадах дієздатних механізмів здійснення влади [5]. Тому в сучасних умовах державного будівництва саме держава має подбати про нову стратегію, логіку і зміст соціальної політики, вирішуючи такі основні завдання як: створення основних способів і форм оптимального й ефективного суспільного соціального розвитку та стимулювання громадян, політичних, громадських організацій, утворень до активної участі у розв'язанні соціальних проблем. Тільки завдяки спільній роботі всіх суб'єктів громадянського суспільства сьогодні можливо становлення нового покоління українських громадян. Суть соціального управління за умов демократичного розвитку суспільства на засадах ринкової економіки зводиться, перш за все, до координації. Це повною мірою стосується і сфери молодіжної політики, яка потребує посилення як міжвідомчої координації, так і розвитку механізмів соціального партнерства, узгодження дій усіх суб'єктів молодіжної політики для вирішення державних завдань стосовно молоді. Значна кількість державних органів, які приймають участь у процесі здійснення ДМП, викликає необхідність узгодження їх діяльності для виключення паралелізму, дублювання функцій. Це потребує підвищення міжвідомчої кооперації всієї

вертикалі державних органів по справах молоді з іншими державними органами (освіти, охорони здоров'я, праці й соціального захисту, культури, внутрішніх справ та ін.). Науковці вважають, що для цього необхідно підвищення ролі органів у справах молоді та спорту на державному, регіональному та місцевому рівнях, у міжгалузевій координації всіх дій стосовно молоді. Так, для підвищення координації дій державних органів на центральному рівні, варто надати міністерствам реальні можливості спрямовувати, координувати і контролювати діяльність усіх інших органів виконавчої влади центрального рівня, насамперед, передавши міністрам від віце-прем'єр-міністрів відповідні керівні повноваження щодо конкретних органів [4].

Розширення вже зараз кола недержавних суб'єктів молодіжної політики, обумовлює необхідність їх скоординованої, системної діяльності по реалізації мети, завдань і напрямів ДМП, обумовлює важливість розвитку міжсекторного партнерства щодо вирішення молодіжних питань на всіх рівнях управління. Такий тип відносин дає можливість вирішувати суперечливі питання шляхом компромісу і урівноваження інтересів різних соціальних груп населення. Багатократне зростання ефекту полягає в можливості об'єднання переваг державного сектора з перевагами некомерційного сектора як з позиції акумуляції ресурсів, так і з позиції встановлення демократичних пріоритетів. Нормою взаємовідносин владних структур і громадської думки є її врахування у процесах управління на всіх його стадіях, при цьому таке врахування носить не випадковий характер, а здійснюється цілеспрямовано і систематично. Враховуючи те, що обов'язковою характеристикою демократичного державного управління у молодіжній сфері є залучення до процесу формування та реалізації ДМП громадськості, вважаємо доцільним рекомендувати органам влади, насамперед, розробити чіткі правові та організаційні основи механізму ефективного партнерства та взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування з громадськими організаціями, об'єднаннями молоді, молодіжними представницькими та консультативно-дорадчими органами, бізнес-структурами у процесі формування та реалізації державної молодіжної політики.

Влада повинна сприяти запровадженню публічного та відкритого діалогу щодо молодіжної політики в державі, формуванню громадської думки в суспільстві щодо вирішення молодіжних проблем.

З метою забезпечення належного представництва від влади, громадської та приватної сфери та для забезпечення належної координації дій усіх суб'єктів молодіжної політики необхідно провести певні організаційно-правові заходи: створити при Кабінеті Міністрів України – Раду соціального партнерства у молодіжній політиці з нормативно закріпленими повноваженнями щодо діяльності, а також сприяти створенню Ради соціального партнерства у молодіжній політиці при голові місцевої державної адміністрації, міському голові.

Таким чином, очевидно, що фізичне і духовне збереження, відтворення та розвиток української нації значною мірою залежить від ефективності системи державного управління у системі молодіжної політики. Від того, наскільки системно, повно й ефективно у межах цієї політики вирішуються проблеми і реалізуються потенційні можливості молоді, залежать темпи оптимізації соціальних та економічних умов життя, перспективи на майбутнє. Піклування про інтереси окремого індивіда сприяє його розвитку і повноцінному становленню в суспільному житті на умовах збалансованості інтересів та самодостатності співіснування. Тому партнерство влади і молоді має функціонувати у взаємодії з патерналізмом [1, с. 63]. Сьогодні саме молодь володіє тим необхідним потенціалом, реалізація якого найближчим часом може істотно вплинути на ситуацію в українському суспільстві. Молодь є найважливішим чинником успішного провадження молодіжної політики. Необхідна не тільки обов'язкова орієнтація на молодь, облік її потреб, інтересів і запитів при розробці і реалізації будь-яких соціальних програм у суспільстві, а й визнання молоді як стратегічного ресурсу і партнера держави у проведенні ДМП, суб'єкта соціально-економічних і духовних перетворень у країні.

У цьому зв'язку важливо визначити суспільно значуще місце й роль молоді у процесі державного будівництва. Ідеологія виховання, соціалізації молоді всіма інститутами українського суспільства повинна базуватись на

основі відношення до молодих громадян як до коштовного, національного ресурсу країни, бути спрямованою на формування ідеології затребуваності молоді і виховання відповідальних громадян України.

Список використаних джерел:

1. *Бабинцев В. П.* Государственная молодежная политика / В. П. Бабинцев // Современные проблемы науки и образования. – 2009. – № 1. – С. 63-64.
2. *Карнаух А.* Молодіжна політика: проблеми та перспектива / А. Карнаух // Віче. – 2007. – № 18. – С. 47.
3. *Кривачук Л. Ф.* Основні принципи діяльності інститутів виконавчої влади у сфері державної молодіжної політики в Україні / Л. Ф. Кривачук // Ефективність державного управління в контексті глобалізації та євро інтеграції : матеріали науково-практ. конф. / відп. ред. В. І. Луговий, В. М. Князев. – К. : НАДУ, 2003. – Т. 2. – С. 450-451.
4. *Масюк О.* Міфологеми соціального партнерства / О. Масюк // Політичний менеджмент – 2008. – № 2 (29). – С. 24–26.
5. Молодь України у дзеркалі соціології / [заг. ред. О. Балакіревої, О. Яременка]. – К. : УІСД, 2001. – 210 с.

Rosohatsky P. M. Current mechanisms of social partnership in the field of youth policy.

This article analyzes the main State measures for active socialization of young worship in the implementation of state youth policy. The basic theory of modern scholars on youth socialization and features of the current situation of young people who are in that it acts primarily as a subject of social life, which is in the making.

Key words: socialization, state youth policy, sociology of youth, youth unions.

Rosohatsky P. M. Current mechanisms of development of social partnership in the field of youth policy.

Проанализированы основные государственные мероприятия относительно активной социализации подрастающего поколения в отрасли реализации государственной молодежной политики. Рассмотрены основные теории современных научных работников относительно социализации молодежи и особенности современного положения молодежи, которые заключаются в том, что она выступает прежде всего как субъект общественной жизни, которая находится в процессе своего становления.

Ключевые слова: социализация, государственная молодежная политика, социология молодежи, молодежные группы.